

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2022. február 3.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Joghatóság és a határozatok végrehajtása a polgári és kereskedelmi ügyekben – 1215/2012/EU rendelet – A 7. cikk 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdése – Különös joghatóság szerződéssel kapcsolatos ügyekben – »A vitatott kötelezettség teljesítése helyének« fogalma – Szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés – Légi közlekedés – Két különböző légi fuvarozó által végzett, több repülési szakaszra bontott megerősített egységes foglalás által jellemzett légi járat – 261/2004/EK rendelet – A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy jelentős késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályai – 7. cikk – Kártalanításhoz való jog – Az első repülési szakaszon bekövetkezett késés – Az ezen első repülési szakaszt üzemeltető légi fuvarozóval szemben a légi járat érkezési helye szerinti bíróság előtt indított kártalanítási kereset”

A C-20/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság, Németország) a Bírósághoz 2021. január 13-án érkezett, 2020. november 26-i határozatával terjesztett elő a

JW,

HD,

XS

és

a **LOT Polish Airlines**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: S. Rodin tanácselnök, J.-C. Bonichot és O. Spineanu-Matei (előadó) bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- XS, HD, JW képviseletében J.-C. Woicke Rechtsanwalt,
- a LOT Polish Airlines képviseletében C. Hess Rechtsanwältin,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Heller és S. Noë, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 7. cikke 1. pontja b) alpontja második franciabekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet három utas, JW, HD és XS, valamint a LOT Polish Airlines légitársaság között légi járat késése miatti kártalanítás fizetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az 1215/2012 rendelet

- 3 Az 1215/2012 rendelet (15) és (16) preambulumbekzdése kimondja:

„(15) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg. A joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a jogvita tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő kapcsoló tényezőt kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.

(16) Az alperes lakóhelyén vagy székhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében. A szoros kapcsolat megléte jogbiztonságot nyújt és elkerüli azt, hogy az alperes ellen egy olyan tagállam bíróságán indíthassanak eljárást, amelyre észszerűen nem számíthatott. [...]”

- 4 E rendelet II. fejezetének az „Általános rendelkezések” című 1. szakaszában található 4. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

- 5 Az említett rendelet II. fejezetének „Különös joghatóság” című 2. szakaszában található 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető:

- 1) a) ha az eljárás tárgya egy szerződés, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;
- b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:

– ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dologt leszállították, vagy le kellett volna szállítani,

– szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

[...]

[...]”

A 261/2004/EK rendelet

- 6 A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 46., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 8. kötet, 10. o.; helyesbítés: HL 2019. L 119., 202. o.) „Kártalanításhoz való jog” című 7. cikke (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„E cikkekre való hivatkozáskor az utasok az alábbi összegű kártalanítást kapják:

- a) 250 EUR-t minden 1500 kilométeres vagy rövidebb repülőútra [helyesen: légi járatra];
- b) 400 EUR-t minden 1500 kilométernél hosszabb Közösségen belüli repülőútra [helyesen: légi járatra] és minden egyéb, 1500 és 3500 kilométer közötti repülőútra [helyesen: légi járatra];
- c) 600 EUR-t minden, az a) és b) pontba nem sorolható repülőútra [helyesen: légi járatra].

A távolság meghatározásánál azt az utolsó célállomást kell alapul venni, amelynél a beszállás visszautasítása vagy a járat törlése miatt az utas érkezése késik a menetrend szerinti időponthoz képest.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 7 Az alapeljárás felperesei egységes foglalás keretében repülőjegyet foglaltak a Lufthansa AG légitársaságnál a 2019. április 27-re tervezett, Varsóból (Lengyelország) Maléba (Maldív-szigetek) tartó, Frankfurt am Mainban (Németország) átszállással rendelkező járatra.
- 8 E járat első, Varsó és Frankfurt am Main közötti szakaszát a LOT Polish Airlines üzemeltette. Késedelmes felszállás miatt az alapeljárás felperesei késéssel szálltak le Frankfurt am Mainban, és lekésték a Lufthansa által üzemeltetett, Maléba tartó csatlakozó járatukat. Az alapeljárás felperesei több mint 4 órás késéssel érkeztek meg végső célállomásukra, Maléba.
- 9 Az alapeljárás felperesei a 261/2004 rendelet alapján azt kérték, hogy az Amtsgericht Frankfurt (frankfurti helyi bíróság, Németország) kötelezze a LOT Polish Airlinest mindegyikük vonatkozásában 600 euró összegű kártalanítás megfizetésére, mivel a Varsó és Malé közötti távolság meghaladja a 3500 kilométert, valamint az ügyvédi költségeik megtérítésére.
- 10 2020. április 29-i ítéletével e bíróság ezt a kérelmet mint elfogadhatatlant elutasította azzal az indokkal, hogy az 1215/2012 rendelet Bíróság által értelmezett rendelkezéseire tekintettel nem rendelkezik joghatósággal a jogvita elbírálására, mivel sem a járatnak az érintett szállítási szerződésben előírt indulási helye, sem érkezési helye nem a saját illetékességi területén található.
- 11 Az alapeljárás felperesei ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtottak be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Landgericht Frankfurt am Mainhoz (Frankfurt am Main-i regionális bíróság, Németország). Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság joghatóságát az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontjára alapíthatja. Azon körülmény, hogy Varsó és Malé az említett szállítási szerződésből eredő kötelezettség teljesítési helyének minősül, nem zárja ki, hogy létezhetnek más olyan helyek, amelyek szintén e kötelezettség e rendelkezés értelmében vett teljesítési helyének minősülhetnek.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy az Amtsgericht Frankfurt (frankfurti helyi bíróság) az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálására az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontja alapján csak akkor rendelkezik joghatósággal, ha az érintett légi járat első szakaszának érkezési helye, azaz Frankfurt am Main, a szóban forgó szállítási szerződésből eredő kötelezettség „teljesítési helyének” minősíthető.
- 13 E körülmények között a Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ügy kell-e értelmezni a[z 1215/2012] rendelet 7. cikke 1. pontjának b) alpontját, hogy az e rendelkezés értelmében vett teljesítési hely egy, a két vagy több szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett légi járat esetében az első repülési szakasz érkezési helye is lehet, ha az e repülési szakaszokon történő szállítást két különböző légi fuvarozó végzi, és a [261/2004] rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset alapját az első repülési szakasz késése képezi, és e kereset az ezen első szakaszt üzemeltető légi fuvarozó ellen irányul?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 14 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a két különböző légi fuvarozó által végzett, két vagy több repülési szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett légi járat esetében, amennyiben a 261/2004 rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset alapját az első repülési szakaszon bekövetkezett, késedelmes felszállás miatti késés képezi, és e kereset az ezen első repülési szakaszt üzemeltető légi fuvarozó ellen irányul, e repülési szakasz érkezési helye az e rendelkezés értelmében vett „teljesítési helynek” minősíthető.
- 15 Előjáróban pontosítani kell, hogy az alapkereset az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja értelmében vett „szerződés” fogalma alá tartozik. Ami ugyanis a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítés: HL 2011. L 124., 47. o.) 5. cikke 1. pontja a) alpontjának értelmezését illeti, amely értelmezés átültethető az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában szereplő egyenértékű rendelkezésekre, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ezen rendelkezés értelmében vett „szerződéssel vagy szerződéses igénnyel kapcsolatos ügy” fogalma kiterjed a légi utasok által a csatlakozó járat jelentős késése esetén a 261/2004 rendelet alapján az olyan üzemeltető légi fuvarozóval szemben benyújtott kártalanítás iránti keresetre, amely légi fuvarozó az érintett utasnak nem szerződése partnere (2018. március 7-i flightright és társai ítélet, C-274/16, C-447/16 és C-448/16, EU:C:2018:160, 65. pont), ami jelen esetben a LOT Polish Airlines esetében áll fenn.
- 16 Az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja értelmében, ha az eljárás tárgya egy szerződés, a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt perelhető. E rendelkezés alkalmazásában e rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdése pontosítja, hogy eltérő megállapodás hiányában szolgáltatás nyújtását illetően e hely a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani.
- 17 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy több helyen nyújtott szolgáltatás esetében a teljesítés helye alatt főszabály szerint azt a helyet kell érteni, amely a legszorosabb kapcsolóelvet jelenti az érintett szerződés és a joghatósággal rendelkező bíróság között, e lehető legszorosabb kapcsolatot pedig főszabályként az elsődleges szolgáltatásnyújtási hely jelenti. Ez utóbbit a lehető legnagyobb mértékben magának a szerződésnek a rendelkezéseiből kell kikövetkeztetni (2018. március 7-i flightright és társai ítélet, C-274/16, C-447/16 és C-448/16, EU:C:2018:160, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 18 E tekintetben, ami a két tagállam között az érintett utassal szerződő légitársaság által üzemeltetett közvetlen járatot illeti, a Bíróság kimondta, hogy a repülőgépnek mind az indulási helyét, mind az érkezési helyét a légi szállítási szerződés tárgyát képező szolgáltatások elsődleges nyújtási helyének kell tekinteni, és így az e szállítási szerződésen és a 261/2004 rendeleten alapuló kártalanítási kérelem elbírálására a felperes választása szerint az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdése alapján azon bíróságnak van joghatósága, amelynek az illetékességi területén a repülőgépnek az említett szerződésben megállapított indulási vagy érkezési helye található (lásd ebben az értelemben: 2009. július 9-i Rehder ítélet, C-204/08, EU:C:2009:439, 43. és 47. pont).

- 19 Ezen ítélkezési gyakorlat folytatásaként, a két különböző légi fuvarozó által végzett, két vagy több szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett, csatlakozást magában foglaló légi járatot illetően a Bíróság azt is megállapította, hogy az e rendelkezés értelmében vett „teljesítési helyet” ugyanúgy képezheti az első repülési szakasz indulási helye (2020. február 13-i fliightright végzés, C-606/19, EU:C:2020:101, 36. pont), mint az utolsó repülési szakasz érkezési helye (2018. március 7-i fliightright és társai ítélet, C-274/16, C-447/16 és C-448/16, EU:C:2018:160, 73. pont), függetlenül attól, hogy a 261/2004 rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset a szóban forgó repülési szakaszt üzemeltető légi fuvarozó ellen irányul, vagy az érintett utas szerződéses partnere ellen, amely nem azonos ezen fuvarozóval.
- 20 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a kártalanítási keresetet kizárólag a légi járatnak az alapügyben szóban forgó légi szállítási szerződés által érintett első szakasza indulási helyéről való késedelmes felszállása miatt indították. E hely az e szerződés tárgyát képező szolgáltatások egyik elsődleges teljesítési helyének felel meg, és ennél fogva az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 1. pontjában kimondott különös joghatósági szabályok által előírt szoros kapcsolatot biztosít az említett szerződés és azon bíróság között, amelynek illetékességi területén az említett hely található.
- 21 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a légi járat ezen első repülési szakaszának leszállási helye igazolhatja-e az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdése szerinti joghatóságát.
- 22 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy – amint arra a jelen ítélet 17. pontja emlékeztet – a szolgáltatásnyújtás több, különböző tagállambeli helye esetén az a hely, amely a legszorosabb kapcsolatot biztosítja az érintett szerződés és a joghatósággal rendelkező bíróság között nevezetesen az, ahol e szerződés alapján az elsődleges szolgáltatásnyújtás történik (lásd ebben az értelemben: 2009. július 9-i Rehder ítélet, C-204/08, EU:C:2009:439, 38. pont).
- 23 Ezen ítélkezési gyakorlatból és különösen a „nevezetesen” kifejezés használatából az következik, hogy az elsődleges szolgáltatásnyújtási hely, amelyet egyszerre azonosítanak a légi járat eredeti indulási helyeként és végső célállomásaként, csak egy nem kimerítő példája azoknak a helyeknek, amelyek esetében ilyen kapcsolat létrejöhet. Nem lehet ugyanis eleve kizárni, hogy a légi szállítási szerződés különös rendelkezéseire tekintettel a légi járat eredeti indulási helyén és végső célállomásán nyújtott szolgáltatásoktól eltérő szolgáltatások adott esetben igazolhatják, hogy a 261/2004 rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset elbírálására más bíróságok – nevezetesen a közbenső leszállás helye szerinti bíróságok – is joghatósággal rendelkezzenek, mint amelyek illetékességi területén e helyek találhatók.
- 24 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság nem jelöli meg a szerződés azon elemeit, amelyek a hatékony eljárás szervezés szempontjából igazolhatják az alapeljárás tényállása és a bíróság joghatósága közötti kellően szoros kapcsolat fennállását. Ilyen információk hiányában az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdése értelmében vett „teljesítési hely” lehet tehát a járat első repülési szakaszának indulási helye, mint az alapügyben szóban forgó légi szállítási szerződés tárgyát képező szolgáltatások egyik elsődleges teljesítési helye.
- 25 E következtetés megfelel az 1215/2012 rendelet (16) preambulumbekkezdésében foglalt, a közelségre és az igazságszolgáltatás megbízható működésére irányuló célkitűzéseknek, mivel a Bíróság már megállapította, hogy a több szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett, csatlakozást magában foglaló légi járat esetében a

járat első repülési szakaszának indulási helye biztosítja a légi fuvarozási szerződés és a joghatósággal rendelkező bíróság közötti, az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 1. pontjában előírt különös joghatósági szabályok által előírt szoros kapcsolatot (lásd ebben az értelemben: 2020. február 13-i fliightright végzés, C-606/19, EU:C:2020:101, 31. pont).

- 26 Megfelel a joghatósági szabályok kiszámíthatósága 1215/2012 rendeletben előírt elvének is, mivel lehetővé teszi mind a felperes, mind pedig az alperes számára, hogy a légi szállítási szerződésben szereplő első szakasz indulási helye szerinti bíróságokat olyan bíróságokként azonosítsa, amelyekhez a 261/2004 rendelet alapján kártalanítási keresettel lehet fordulni.
- 27 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy a különböző légi fuvarozók által végzett, két vagy több repülési szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett légi járat esetében, amennyiben a 261/2004 rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset alapját kizárólag az első repülési szakaszon bekövetkezett, késedelmes felszállás miatti késés képezi, és e kereset az ezen első repülési szakaszt üzemeltető légi fuvarozó ellen irányul, e repülési szakasz érkezési helye nem minősíthető az e rendelkezés értelmében vett „teljesítési helynek”.

A költségekről

- 28 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy a különböző légi fuvarozók által végzett, két vagy több repülési szakaszra bontott teljes útvonal tekintetében megerősített egységes foglalás által jellemzett légi járat esetében, amennyiben a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján benyújtott kártalanítási kereset alapját kizárólag az első repülési szakaszon bekövetkezett, késedelmes felszállás miatti késés képezi, és e kereset az ezen első repülési szakaszt üzemeltető légi fuvarozó ellen irányul, e repülési szakasz érkezési helye nem minősíthető az e rendelkezés értelmében vett „teljesítési helynek”.

Aláírások